

Ατομική αξιολόγηση – μια πύλη
προς την παιδοκεντρική δικαιοσύνη
**Βασικές έννοιες και
συχνές ερωτήσεις**

Δεκέμβριος 2021

Working together
for children in criminal
proceedings

Terre des hommes
Helping children worldwide.

Το FOCUS συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα "Δικαιώματα, Ισότητα, Ιθαγένεια" της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αποποίηση ευθύνης

Το περιεχόμενο του *FOCUS Q&A* σχετικά με την ατομική αξιολόγηση αντιπροσωπεύει τις απόψεις του συντάκτη και είναι αποκλειστικά δική του/της ευθύνη. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για τη χρήση των πληροφοριών που περιέχει.

Πίνακας περιεχομένων

Ευχαριστίες	4
Σχετικά με το πρόγραμμα FOCUS	5
Εισαγωγή	7
Βασικές έννοιες και συχνές ερωτήσεις	8
1. Τι είναι οι ατομικές αξιολογήσεις των παιδιών που εμπλέκονται σε ποινικές διαδικασίες;	8
2. Γιατί είναι σημαντικό να προσφέρονται ατομικές αξιολογήσεις των αναγκών των παιδιών;	8
3. Ποιο είναι το πεδίο εφαρμογής των ατομικών αξιολογήσεων αναγκών των παιδιών;	9
4. Πού και πότε πραγματοποιούνται οι ατομικές αξιολογήσεις των παιδιών;	10
5. Ποιος συμμετέχει στην ατομική αξιολόγηση των παιδιών;	10
6. Ποια είναι τα πρότυπα ποιότητας που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του έργου FOCUS;	11
7. Πώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα πρότυπα ποιότητας FOCUS από τους επαγγελματίες;	11
8. Τι σημαίνει "ολιστική και περιεκτική" ατομική αξιολόγηση;	12
9. Τι σημαίνει περιεκτική ατομική αξιολόγηση;	13
10. Τι είναι η συμμετοχική ατομική αξιολόγηση;	13
11. Τι σημαίνει «παιδοκεντρική και ευαίσθητη ως προς τα παιδιά διαδικασία»;	14
12. Τι σημαίνει «συνεχής και έγκαιρη»;	14
13. Τι σημαίνει «διεπιστημονική και συνεργατική»;	15
14. Τι σημαίνει «ποιότητα» και πώς μπορεί να διασφαλιστεί;	15
15. Τι σημαίνει «επαρκείς πόροι/βιώσιμη»;	16
16. Τι σημαίνει «προσανατολισμένος στον αντίκτυπο»;	16
17. Τι σημαίνει «προσανατολισμένος στην πρόοδο»;	17
18. Ποιο ρόλο μπορεί να διαδραματίσει η αποκαταστατική δικαιοσύνη στις ατομικές αξιολογήσεις των παιδιών;	17
19. Ποιοι είναι οι κύριοι στόχοι και σκοποί του έργου FOCUS;	18
20. What role can restorative justice play in individual assessments of children? ..Error! Bookmark not defined.	

Ευχαριστίες

Το εργαλείο **Ερωτήσεις και Απαντήσεις για την Ατομική αξιολόγηση - μια πύλη προς μια παιδοκεντρική δικαιοσύνη: Βασικές έννοιες και συχνές ερωτήσεις** έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος FOCUS και αποτελεί συστατικό στοιχείο μιας σειράς **εργαλείων και πόρων του FOCUS**. Αυτό το έγγραφο ερωτήσεων και απαντήσεων παρέχει έναν κατάλογο απαντήσεων στις πιο συχνές ερωτήσεις για ό,τι αφορά τις διαδικασίες ατομικής αξιολόγησης που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των συνθηκών και των αναγκών των παιδιών που εμπλέκονται σε ποινικές διαδικασίες - τόσο ως θύματα όσο και ως ύποπτοι και/ή κατηγορούμενοι για ένα έγκλημα. Το έγγραφο αυτό απευθύνεται σε επαγγελματίες που εργάζονται με παιδιά στο σύστημα δικαιοσύνης και τους παρέχει σύντομες εξηγήσεις βασικών εννοιών.

Η Silvia Randazzo, εμπειρογνώμονας σε θέματα παιδικής δικαιοσύνης, ανέλαβε ηγετικό ρόλο στην ανάπτυξη των ερωτήσεων και απαντήσεων, ενώ έλαβε πολύτιμη συμβολή από τους εμπειρογνώμονες του FOCUS Rebecca O' Donnell (Child Circle), Annemieke Wolthuis, ερευνήτρια, διαμεσολαβήτρια και εκπαιδύτρια, Mariama Diallo, περιφερειακή υπεύθυνη προγραμμάτων πρόσβασης στη δικαιοσύνη, περιφερειακό γραφείο της Terre des hommes για την Ευρώπη και Orinda Gjoni, περιφερειακή συντονίστρια έργου του FOCUS.

Σχετικά με το πρόγραμμα FOCUS

Το FOCUS¹, ένα συγχρηματοδοτούμενο από την Ευρωπαϊκή Ένωση πρόγραμμα (2020 - 2022), επικεντρώθηκε στην προώθηση και υποστήριξη της εφαρμογής των νομικών υποχρεώσεων της ΕΕ για τη διενέργεια **ατομικών αξιολογήσεων των αναγκών και των συνθηκών των παιδιών που εμπλέκονται σε ποινικές διαδικασίες, είτε ως θύματα, είτε ως ύποπτοι, είτε ως κατηγορούμενοι**. Οι υποχρεώσεις αυτές ορίζονται σε τρεις οδηγίες της ΕΕ σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών², τα δικαιώματα των θυμάτων³ και τις δικονομικές εγγυήσεις⁴ αντίστοιχα, όπως μεταφέρθηκαν στο εθνικό δίκαιο και ενίοτε συμπληρώθηκαν από αυτό.

Απώτερος στόχος του έργου είναι να στηρίξει τη δικαιοσύνη με επίκεντρο το παιδί και να διασφαλίσει ότι τα παιδιά που έρχονται σε επαφή με το νόμο, ως θύματα και ως παραβάτες, λαμβάνουν εξατομικευμένη φροντίδα και έχουν πρόσβαση σε εξατομικευμένη υποστήριξη και αντιμετώπιση, μεταξύ άλλων μέσω διαδικασιών επανορθωτικής δικαιοσύνης. Οι συνεργάτες του FOCUS θεωρούν την εφαρμογή μιας **ισχυρής και διεπιστημονικής διαδικασίας ατομικής αξιολόγησης ως πύλη προς την παιδοκεντρική δικαιοσύνη**. Το Focus επιδίωξε ειδικότερα να:

1. Να κάνει τις πρακτικές συστηματικής ατομικής αξιολόγησης να εφαρμόζονται συχνότερα στα παιδιά που εμπλέκονται σε ποινικές διαδικασίες.
2. Να αναπτύξει τις γνώσεις, τις ικανότητες και τις δεξιότητες των επαγγελματιών της δικαιοσύνης των νέων σχετικά με τα πρότυπα, τα εργαλεία, τις μεθόδους και τις διαδικασίες για τη χρήση της διεπιστημονικής ατομικής αξιολόγησης με παιδιά σε ποινικές διαδικασίες.
3. Να ενισχύσει τις γνώσεις και τις ικανότητες των παιδιών σχετικά με τα δικαιώματά τους στο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης και να ενδυναμώσει τα παιδιά ώστε να γίνουν φορείς αλλαγής και υποστηρικτές της δικαιοσύνης με επίκεντρο το παιδί.

Το έργο διευκόλυνε τη μάθηση μέσω της διεθνούς αμοιβαίας ανταλλαγής πρακτικών μεταξύ των πέντε χωρών-στόχων: Βουλγαρία, Ελλάδα, Σερβία, Ρουμανία και Ολλανδία. Οι συνεργάτες του FOCUS εντόπισαν κενά μεταξύ θεωρίας και πρακτικής σχετικά με την εφαρμογή των πρακτικών ατομικής αξιολόγησης, κενά τα οποία αντιμετωπίστηκαν με την παροχή στους επαγγελματίες νέων, πρακτικών εργαλείων και πόρων για την εφαρμογή και τη συστηματοποίηση της διαδικασίας και της πρακτικής ατομικής αξιολόγησης στις χώρες τους.

Τα κύρια εργαλεία και οι πηγές του FOCUS που αναπτύχθηκαν είναι:

1. Τα πρότυπα FOCUS: παρέχουν κατευθυντήριες αρχές για τη διενέργεια ατομικών αξιολογήσεων για παιδιά που εμπλέκονται σε ποινικές διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένου του σεβασμού του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (εργαλείο).
2. Το εργαλείο αυτοαξιολόγησης για τα Πρότυπα FOCUS: συνοδεύει τα Πρότυπα FOCUS και ενισχύει τους ενδιαφερόμενους και τους επαγγελματίες να προβληματιστούν σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο τα Πρότυπα υλοποιούνται ή μπορούν να υλοποιηθούν καλύτερα στην πρακτική τους ή στα εθνικά τους συστήματα (εργαλείο).

¹ <https://tdh-europe.org/our-work/focus-on-my-needs-working-together-for-children-in-criminal-proceedings-/7144>

² EU Directive 2011/92 on combating the sexual abuse and sexual exploitation of children and child pornography.

³ EU Directive 2012/29 establishing minimum standards on the rights, support and protection of victims of crime.

⁴ EU Directive 2016/800 on procedural safeguards for children who are suspects or accused persons in criminal proceedings.

3. Το εργαλείο χαρτογράφησης FOCUS: βοηθά τα ενδιαφερόμενα μέρη να επανεξετάσουν την κατάσταση ανάπτυξης των επιμέρους διαδικασιών αξιολόγησης (εργαλείο)
4. Ο πίνακας αναφοράς FOCUS για την πρόοδο βοηθά τα ενδιαφερόμενα μέρη να προσδιορίσουν δράσεις για την επίτευξη βελτιώσεων (εργαλείο)
5. Το εργαλείο πιλοτικού σχεδιασμού FOCUS: βοηθά τα ενδιαφερόμενα μέρη να σχεδιάσουν πιλοτικές δραστηριότητες για τη βελτίωση των ατομικών διαδικασιών αξιολόγησης (εργαλείο)
6. Η περίληψη της έρευνας FOCUS για την ατομική αξιολόγηση παιδιών στην Ευρώπη (πηγές)
7. Διεθνή πρότυπα για τα ανθρώπινα δικαιώματα που εφαρμόζονται στις ατομικές πρακτικές αξιολόγησης (πηγές)
8. Ερωτήσεις και Απαντήσεις για την Ατομική αξιολόγηση - μια πύλη προς μια παιδοκεντρική δικαιοσύνη: Βασικές έννοιες και συχνές ερωτήσεις (πηγές).
9. Το υλικό του FOCUS για την ανάπτυξη ικανοτήτων: το εγχειρίδιο κατάρτισης, η πλατφόρμα τεχνικής διεπαφής και η ενότητα ηλεκτρονικής εκμάθησης.

Εισαγωγή

Το παρόν έγγραφο ερωτήσεων και απαντήσεων παρέχει έναν κατάλογο απαντήσεων στις πιο συχνές ερωτήσεις σχετικά με τις διαδικασίες ατομικής αξιολόγησης που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των συνθηκών και των αναγκών των παιδιών που εμπλέκονται σε ποινικές διαδικασίες - τόσο ως θύματα όσο και ως ύποπτοι και/ή κατηγορούμενοι για έγκλημα.

Το έγγραφο αυτό απευθύνεται σε επαγγελματίες που εργάζονται με παιδιά στο σύστημα δικαιοσύνης και τους παρέχει σύντομες εξηγήσεις βασικών εννοιών. Στόχος είναι να τους καθοδηγήσει είτε να διεξάγουν άμεσα ατομικές αξιολογήσεις με τα παιδιά είτε να προωθήσουν τις ατομικές αξιολογήσεις. Εν τέλει, το εργαλείο αυτό αποσκοπεί στην υποστήριξη των επαγγελματιών ώστε να υποστηρίξουν μια αλλαγή που θα διασφαλίζει ότι οι ατομικές αξιολογήσεις διεξάγονται με τον πλέον κατάλληλο τρόπο, και με τον τρόπο αυτό λειτουργούν ως πύλες για μια δίκαιη πρόσβαση στη δικαιοσύνη για όλα τα παιδιά.

Βασικές έννοιες και συχνές ερωτήσεις

1. Τι είναι οι ατομικές αξιολογήσεις των παιδιών που εμπλέκονται σε ποινικές διαδικασίες;

Οι ατομικές αξιολογήσεις των αναγκών των παιδιών είναι ισχυρές, διεπιστημονικές, συμμετοχικές διαδικασίες και εργαλεία. Οι αξιολογήσεις αυτές παρέχουν στους επαγγελματίες που εργάζονται με παιδιά που εμπλέκονται σε ποινικές διαδικασίες όλες τις πληροφορίες που χρειάζονται για να παρέχουν την πλέον κατάλληλη απάντηση στο παιδί. Παρέχουν επίσης στους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων την υποστήριξη που χρειάζονται για να μπορέσουν να εξυπηρετήσουν το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού σε μια δεδομένη υπόθεση.

Οι ατομικές αξιολογήσεις επιτρέπουν στους επαγγελματίες να παρέχουν σε κάθε παιδί την κατάλληλη και εξατομικευμένη υποστήριξη που δικαιούται. Όταν ένα παιδί εμπλέκεται σε ποινική διαδικασία ως θύμα ή ως ύποπτος/κατηγορούμενος, οι αρμόδιοι επαγγελματίες νομικής και παιδικής προστασίας θα πρέπει να διερευνούν τις διάφορες πτυχές της ζωής του παιδιού, εντοπίζοντας τα δυνατά και τρωτά σημεία του. Οι εξατομικευμένες εκτιμήσεις αναγκών είναι διαδικασίες και εργαλεία που εξυπηρετούν αυτόν τον σκοπό.

2. Γιατί είναι σημαντικό να προσφέρονται ατομικές αξιολογήσεις των αναγκών των παιδιών;

Πρώτα απ' όλα, τα κράτη έχουν νομική υποχρέωση να προβαίνουν σε ατομική αξιολόγηση των αναγκών όταν ένα παιδί εμπλέκεται σε ποινική διαδικασία ως θύμα και ως ύποπτος/κατηγορούμενος. Οι συμβάσεις του ΟΗΕ και το δίκαιο της ΕΕ θεσπίζουν γενικές υποχρεώσεις για τη διενέργεια ατομικών αξιολογήσεων. Η εθνική νομοθεσία και πρακτική πρέπει, επομένως, να διασφαλίζει την ορθή εφαρμογή τους στα διάφορα μοντέλα εθνικών ποινικών διαδικασιών και διαδικασιών προστασίας του παιδιού.

Εξίσου σημαντικό είναι ότι οι ορθά διεξαγόμενες διαδικασίες ατομικής αξιολόγησης δημιουργούν μια πύλη μέσω της οποίας τα παιδιά μπορούν να λάβουν δίκαιες, ευαίσθητες προς τα παιδιά και κατάλληλες για αυτά διαδικασίες: Εξασφαλίζουν ότι κάθε παιδί μπορεί να έχει πρόσβαση στα δικαιώματα και τις δικονομικές εγγυήσεις που δικαιούται. Οι ατομικές αξιολογήσεις λειτουργούν ως θεμέλιο για την επίτευξη της επικεντρωμένης στο παιδί δικαιοσύνης και επιτρέπουν στους επαγγελματίες να επικεντρωθούν στις ανάγκες του παιδιού. Οι ατομικές αξιολογήσεις λειτουργούν επίσης ως κρίσιμη δικλείδα ασφαλείας κατά των διακρίσεων και βοηθούν να διασφαλιστεί ότι όλα τα παιδιά επωφελούνται από τις υπηρεσίες υποστήριξης που είναι διαθέσιμες σε αυτά, συμπεριλαμβανομένης της αποκαταστατικής δικαιοσύνης.

Χάρη στην ισχυρή, διεπιστημονική αξιολόγηση των ατομικών αναγκών, τα παιδιά που έρχονται σε επαφή με το νόμο μπορούν να έχουν πρόσβαση σε εξατομικευμένη φροντίδα και να λαμβάνουν εξατομικευμένες απαντήσεις, προσαρμοσμένες όσο το δυνατόν περισσότερο στις ανάγκες και το συμφέρον τους.

3. Ποιο είναι το πεδίο εφαρμογής των ατομικών αξιολογήσεων αναγκών των παιδιών;

Η αξιολόγηση των ατομικών αναγκών θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την προσωπικότητα και την ωριμότητα του παιδιού, το οικονομικό, κοινωνικό και οικογενειακό υπόβαθρο του παιδιού και τυχόν ειδικές ευπάθειες, καθώς και τα δυνατά σημεία και τις ανάγκες του παιδιού.

Για τα παιδιά που είναι ύποπτοι ή/και κατηγορούμενοι σε ποινική διαδικασία, η Οδηγία 2016/800 (ΕΕ)⁵ προβλέπει τα εξής:

- ◆ Η έκταση και η λεπτομέρεια της αξιολόγησης μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με τις περιστάσεις της υπόθεσης, τα μέτρα που μπορούν να ληφθούν εάν το παιδί κριθεί ένοχο για το φερόμενο ποινικό αδίκημα και εάν το παιδί έχει αποτελέσει αντικείμενο ατομικής αξιολόγησης στο πρόσφατο παρελθόν
- ◆ Η ατομική αξιολόγηση σε αυτές τις περιπτώσεις διεξάγεται στην πραγματικότητα επίσης για να εκτιμηθεί η καταλληλότητα και η αποτελεσματικότητα τυχόν προληπτικών μέτρων σε σχέση με το παιδί και για να ενημερωθεί οποιαδήποτε απόφαση ή πορεία δράσης στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένης της καταδίκης
- ◆ Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι: λαμβάνονται υπόψη οι ειδικές ανάγκες των παιδιών όσον αφορά την προστασία, την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την κοινωνική ένταξη.

Για τα παιδιά-θύματα οι Οδηγίες της ΕΕ Άρθρο. 22 (1, 4), παρ. 55, η Οδηγία 2012/29/ΕΕ⁶, η Οδηγία 2011/92/ΕΕ⁷ και η Οδηγία 2011/36/ΕΕ⁸ αναφέρονται στα εξής:

Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ειδικές περιστάσεις κάθε μεμονωμένου παιδιού-θύματος, συμπεριλαμβανομένων των απόψεων, των αναγκών και των ανησυχιών του παιδιού. Η ατομική αξιολόγηση αποσκοπεί ιδίως στον προσδιορισμό του βαθμού στον οποίο κινδυνεύουν από δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση, εκφοβισμό και αντίποινα και στον οποίο χρειάζονται ειδικά μέτρα προστασίας. Η διαδικασία ατομικής αξιολόγησης πρέπει να λαμβάνει υπόψη:

- ◆ Τα προσωπικά χαρακτηριστικά του θύματος, όπως η ηλικία, το φύλο, η ταυτότητα ή η έκφραση φύλου, η εθνικότητα, η φυλή, η θρησκεία, ο σεξουαλικός προσανατολισμός, η υγεία, η αναπηρία, η κατάσταση διαμονής, οι δυσκολίες επικοινωνίας, η σχέση ή η εξάρτηση από τον δράστη και η προηγούμενη εμπειρία του παιδιού σε σχέση με το έγκλημα
- ◆ Το είδος ή τη φύση και τις περιστάσεις του εγκλήματος, όπως εάν πρόκειται για έγκλημα μίσους, έγκλημα προκατάληψης ή έγκλημα που διαπράχθηκε με κίνητρο διακρίσεων, σεξουαλική βία, βία στο πλαίσιο

⁵ Οδηγία 2016/800/ ΕΕ σχετικά με τις δικονομικές εγγυήσεις για τα παιδιά που είναι ύποπτοι ή κατηγορούμενοι σε ποινικές διαδικασίες, άρθρο 7 υποπαρ. 3 και 4.

⁶ Οδηγία 2012/29/ΕΕ για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία των θυμάτων της εγκληματικότητας, άρθρο 2, 22 (1, 4), παρ.55.

⁷ Οδηγία 2011/92/ΕΕ για την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας, άρθρο 19(3).

⁸ Οδηγία 2011/36/ΕΕ για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και την προστασία των θυμάτων της, άρθρα 12 (3,4), 13, 14.

στενής σχέσης, εάν ο δράστης βρισκόταν σε θέση ελέγχου, εάν η κατοικία του θύματος βρίσκεται σε περιοχή με υψηλή εγκληματικότητα ή περιοχή όπου κυριαρχούν συμμορίες ή εάν η χώρα καταγωγής του θύματος δεν είναι το κράτος μέλος όπου διαπράχθηκε το έγκλημα.

4. Πού και πότε πραγματοποιούνται οι ατομικές αξιολογήσεις των παιδιών;

Η ατομική αξιολόγηση πραγματοποιείται σε χώρους φιλικούς προς τα παιδιά το συντομότερο δυνατό. Ωστόσο, η αξιολόγηση μπορεί να χρειαστεί να επικαιροποιηθεί, καθώς η ίδια η αξιολόγηση συμβάλλει σε ενέργειες καθ' όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας και πέραν αυτής. Ιδανικά, η αξιολόγηση θα πρέπει να διεξάγεται κατά ή γύρω από τη στιγμή που το παιδί έρχεται για πρώτη φορά σε επαφή με τις αρχές επιβολής του νόμου ή τους επαγγελματίες των κοινωνικών υπηρεσιών ως αποτέλεσμα του εγκλήματος. Όπως προβλέπει ο νόμος, θα πρέπει να είναι δυνατή η απαγγελία κατηγορίας ελλείψει ατομικής αξιολόγησης, εφόσον αυτό είναι προς το συμφέρον του παιδιού.

Θα πρέπει επίσης να υπάρχει ένα σύστημα που να επιτρέπει την επικαιροποίηση της ατομικής αξιολόγησης από τους επαγγελματίες που ασχολούνται με το παιδί. Θα πρέπει επίσης να επιτρέπει την περιοδική παρακολούθηση για να ελέγχεται εάν έχουν υπάρξει αλλαγές στις συνθήκες και την κατάσταση του παιδιού. Τόσο για τα παιδιά θύματα όσο και για τα παιδιά ύποπτα/κατηγορούμενα σε ποινική διαδικασία, εάν τα στοιχεία που αποτελούν τη βάση της ατομικής αξιολόγησης αλλάξουν σημαντικά, η αξιολόγηση θα πρέπει να επικαιροποιείται καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.

5. Ποιος συμμετέχει στην ατομική αξιολόγηση των παιδιών;

Κάθε παιδί που εμπλέκεται σε ποινική διαδικασία - ως θύμα ή ως ύποπτος/κατηγορούμενος - θα πρέπει να επωφελείται από μια συμμετοχική διαδικασία ατομικής εκτίμησης των αναγκών που διενεργείται από εξειδικευμένο προσωπικό, ακολουθώντας, στο μέτρο του δυνατού, μια διεπιστημονική προσέγγιση. Κατά περίπτωση, ο έχων τη γονική μέριμνα ή άλλος κατάλληλος ενήλικας θα πρέπει να είναι παρών κατά τη διάρκεια της ατομικής αξιολόγησης για να παρέχει στο παιδί την απαραίτητη υποστήριξη.

Οι αρχές που έχουν οριστεί σε κάθε δικαιοδοσία είναι υπεύθυνες για τη διενέργεια μιας ορθής και αξιόπιστης ατομικής αξιολόγησης των αναγκών, εξασφαλίζοντας παράλληλα τη συνεργασία όλων των φορέων και των επαγγελματιών που εργάζονται προς το συμφέρον των παιδιών. Στην ατομική αξιολόγηση θα πρέπει να συμμετέχουν επαγγελματίες από διαφορετικούς τομείς εμπειρογνομosύνης. Η συμμετοχή τους συμβάλλει στη διασφάλιση μιας ενδεδειγμένης αξιολόγησης των χαρακτηριστικών και των περιστάσεων του παιδιού, συμπεριλαμβανομένων τυχόν επικοινωνιακών ή γνωστικών δυσκολιών που θα μπορούσαν να παρεμποδίσουν την κατανόηση του παιδιού και την ουσιαστική συμμετοχή του.

Τα είδη των επαγγελματιών που εμπλέκονται ή ασχολούνται με τις ατομικές αξιολογήσεις μπορεί να περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων: αστυνομικούς, δικηγόρους, κοινωνικούς λειτουργούς, εισαγγελείς, δικαστές, ιατροδικαστές, επιτηρητές αναστολής, επαγγελματίες υγείας (συμπεριλαμβανομένων των γιατρών και των

ψυχολόγων), άτομα που εργάζονται σε κέντρα προφυλάκισης, άτομα που εργάζονται σε ιδρύματα στα οποία αποστέλλονται παιδιά και άτομα που ασχολούνται με την παροχή υπηρεσιών σε παιδιά.

6. Ποια είναι τα πρότυπα ποιότητας που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του έργου FOCUS;

Τα πρότυπα ποιότητας FOCUS αποτελούνται από έναν κατάλογο 10 βασικών κατευθυντήριων αρχών για τη διενέργεια ατομικών αξιολογήσεων των παιδιών που εμπλέκονται σε ποινικές διαδικασίες και συνάδουν με το δίκαιο της ΕΕ.

Αντιπροσωπεύουν τα θεμελιώδη δομικά στοιχεία για τη βελτιωμένη ανάπτυξη και εφαρμογή των εθνικών διαδικασιών και πρακτικών ατομικής αξιολόγησης. Πρόκειται για γενικά πρότυπα βασισμένα στα ανθρώπινα δικαιώματα, τα οποία πρέπει να πληρούν οι εθνικές διαδικασίες ατομικής αξιολόγησης, ανεξάρτητα από τις διαφορές στα μοντέλα και τις προσεγγίσεις στις διάφορες χώρες. Τα πρότυπα σχεδιάστηκαν για να λειτουργούν στο πλαίσιο διαφόρων εθνικών μοντέλων, να είναι ευέλικτα και να βοηθούν στην πρακτική πρόοδο, αντί να παρέχουν αφηρημένες οδηγίες. Τα πρότυπα χρησιμεύουν για να υποστηρίξουν τις αρχές και τους επαγγελματίες στην ανάπτυξη διαδικασιών για τη διενέργεια ατομικών αξιολογήσεων, για τη διεξαγωγή τους σύμφωνα με τα δικαιώματα των παιδιών και για τη χρήση τους προκειμένου να διασφαλιστεί η άσκηση των δικαιωμάτων και η κάλυψη των αναγκών των παιδιών.

Τα 10 πρότυπα ποιότητας που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του έργου FOCUS είναι:

1. Ολιστική και περιεκτική
2. Συμπερίληψη
3. Συμμετοχική
4. Διαδικασία παιδοκεντρική και ευαίσθητη ως προς τα παιδιά
5. Συνεχής και έγκαιρη
6. Διεπιστημονική και συνεργατική
7. Ποιοτική
8. Με κατάλληλους πόρους/βιώσιμη
9. Προσανατολισμένη στον αντίκτυπο
10. Προσανατολισμένη στην πρόοδο

7. Πώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα πρότυπα ποιότητας FOCUS από τους επαγγελματίες;

Τα Πρότυπα μπορούν να χρησιμοποιούνται σε συνεχή βάση. Επιτρέπουν τη σταδιακή πρόοδο και χρησιμεύουν ως πλαίσιο για την περαιτέρω ανταλλαγή εθνικών διαδικασιών. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν με ένα συνοδευτικό εργαλείο αυτοαξιολόγησης, που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου, το οποίο παρέχει στους επαγγελματίες τη

δυνατότητα να δουν σε ποιο βαθμό η δική τους πρακτική και ο ρόλος τους μπορούν να συμβάλουν στην εκπλήρωση των προτύπων.

Ειδικότερα, τα πρότυπα ποιότητας που παρήχθησαν από το έργο FOCUS μπορούν να χρησιμοποιηθούν με διάφορους τρόπους, όπως:

- ◆ Ευαισθητοποίηση σχετικά με τις υποχρεώσεις ατομικής αξιολόγησης
- ◆ Υποστήριξη των επαγγελματιών στην αξιολόγηση του βαθμού ανάπτυξης των διαδικασιών και των μέσων ατομικής αξιολόγησης στη χώρα και των βελτιώσεων που μπορεί να απαιτούνται (βλ. επίσης το εργαλείο FOCUS για τον προσδιορισμό της κατάστασης ανάπτυξης των διαδικασιών ατομικής αξιολόγησης και τον πίνακα αναφοράς FOCUS για την προώθηση της προόδου)
- ◆ Υποστήριξη των επαγγελματιών να συνεργαστούν για την ανάπτυξη διαδικασιών ατομικής αξιολόγησης
- ◆ Υποστήριξη των επαγγελματιών για την ανάπτυξη ή τη χρήση εργαλείων ατομικής αξιολόγησης
- ◆ Υποστήριξη των επαγγελματιών στην επαγγελματική συνεργασία
- ◆ Υποστήριξη των ατόμων ώστε να διαδραματίζουν αποτελεσματικότερο ρόλο στη διεξαγωγή, συμβολή ή χρήση ατομικών αξιολογήσεων
- ◆ Εκπαίδευση επαγγελματιών
- ◆ Υποστήριξη της παρακολούθησης των διαδικασιών ατομικής αξιολόγησης
- ◆ Υποστήριξη των ενδιαφερομένων για την ανταλλαγή γνώσεων και πληροφοριών μεταξύ των χωρών
- ◆ Παροχή ενός χρήσιμου πλαισίου για την ανταλλαγή αξιολογούμενων εθνικών πρακτικών. Εάν γίνεται αναθεώρηση κατά περιόδους, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την περαιτέρω συσσώρευση ορθών πρακτικών.

8. Τι σημαίνει "ολιστική και περιεκτική" ατομική αξιολόγηση;

Όλα τα παιδιά που εμπλέκονται σε διαδικασίες ποινικής δικαιοσύνης θα επωφεληθούν από μια ατομική αξιολόγηση όλων των περιστάσεων τους με σκοπό τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την κάλυψη όλων των αναγκών τους τόσο κατά τη διάρκεια των διαδικασιών ποινικής δικαιοσύνης όσο και κατά τη διάρκεια των διαδικασιών παιδικής προστασίας και πρόνοιας που προκύπτουν από το έγκλημα.

Τα δικαιώματα και οι ανάγκες του παιδιού θα αξιολογούνται από την αρχή. Η αξιολόγηση χρησιμεύει επίσης για να διασφαλιστεί ότι τα παιδιά μπορούν να ασκήσουν τα δικαιώματά τους σε διαδικασίες δικαιοσύνης ευαίσθητες ως προς τα παιδιά και σε όλα τα αναγκαία κοινωνικά, προστατευτικά και εκπαιδευτικά μέτρα.

Κατά συνέπεια, η αξιολόγηση θα πρέπει:

- ◆ να λαμβάνει υπόψη τις συνολικές συνθήκες του παιδιού
- ◆ να προσανατολίζεται σε όλες τις σχετικές ευθύνες του κράτους έναντι του παιδιού σε σχέση με το ζήτημα που προκαλεί τη διαδικασία (ποινική δικαιοσύνη/προστασία παιδιών)
- ◆ να προσπαθεί να διασφαλίσει ότι όλα τα αναγκαία μέτρα για την αντιμετώπιση των αναγκών και των δικαιωμάτων του παιδιού μπορούν να αξιολογηθούν σωστά (ολιστική και περιεκτική προσέγγιση).

Ειδικότερα, θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την προσωπικότητα και την ωριμότητα του παιδιού, το οικονομικό, κοινωνικό και οικογενειακό υπόβαθρο του παιδιού, καθώς και τυχόν ειδικές ευπάθειες.

9. Τι σημαίνει περιεκτική ατομική αξιολόγηση;

Η διαδικασία διενέργειας και χρήσης των ατομικών αξιολογήσεων θα προσαρμόζεται ανάλογα με τις ανάγκες, ώστε να μπορούν να λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες όλων των παιδιών, ανεξάρτητα από την ηλικία, την εθνικότητα, τις προσωπικές συνθήκες ή τα χαρακτηριστικά τους.

Τα παιδιά σε ποινικές διαδικασίες ενδέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο διακρίσεων, ανάλογα με τα ατομικά τους χαρακτηριστικά ή τις κοινωνικές τους συνθήκες. Κανένα παιδί δεν θα πρέπει να αποκλείεται από τη διαδικασία ατομικής αξιολόγησης με βάση τα προσωπικά χαρακτηριστικά ή τις κοινωνικές του συνθήκες. Πράγματι, η ατομική αξιολόγηση είναι ένα εργαλείο που διασφαλίζει ότι η διαδικασία αντιμετωπίζει σωστά τις ειδικές συνθήκες των παιδιών. Οι αξιολογήσεις αυτές μπορούν επίσης να βοηθήσουν στον εντοπισμό ιδιαίτερων δυσκολιών ή ευάλωτων σημείων που μπορεί να έχουν τα παιδιά.

Επίσης, οι ατομικές αξιολογήσεις πρέπει να προσαρμόζονται, εφόσον απαιτείται, ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι ειδικές ανάγκες των παιδιών. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η διαδικασία ατομικής αξιολόγησης μπορεί να απαιτεί πρόσθετη εμπειρογνωμοσύνη ή πηγές πληροφοριών. Για παράδειγμα, ένα παιδί με ειδικές ανάγκες μπορεί να απαιτεί τη συμμετοχή ειδικής υποστήριξης κατά τη διάρκεια μιας αξιολόγησης. Ένα παιδί μετανάστης μπορεί να χρειαστεί τη βοήθεια διερμηνέα ή πολιτισμικού διαμεσολαβητή.

10. Τι είναι η συμμετοχική ατομική αξιολόγηση;

Η παροχή πληροφοριών, υποστήριξης και βοήθειας στα παιδιά βοηθά στην ενδυνάμωσή τους ώστε να έχουν πρόσβαση στα δικαιώματά τους. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την εμπλοκή τους, την ακρόασή τους, τη συνεκτίμηση των απόψεών τους και την εξασφάλιση της συγκατάθεσής τους. Η διαδικασία ατομικής αξιολόγησης θα πρέπει να χρησιμεύσει ως κεντρικό μέσο για να διασφαλιστεί ότι το παιδί μπορεί να συμμετάσχει στην ποινική διαδικασία στο σύνολό της, ενώ παράλληλα θα έχει πρόσβαση στις δικονομικές εγγυήσεις που θα πρέπει να υπάρχουν για αυτό.

Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι το παιδί έχει την ευκαιρία να συμμετάσχει στην ατομική αξιολόγηση, το παιδί θα πρέπει να λαμβάνει πληροφορίες και συμβουλές σχετικά με τη διαδικασία. Αυτό περιλαμβάνει νομική συνδρομή για το παιδί, ιδίως στο βαθμό που η αξιολόγηση καλύπτει οποιοσδήποτε περιστάσεις που μπορεί να είναι σχετικές με την κρίση της ποινικής ευθύνης του παιδιού. Αυτό περιλαμβάνει την υποστήριξη ενός ανεξάρτητου κηδεμόνα σε περιπτώσεις όπου υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων με τους γονείς ή όταν κανένας από τους γονείς δεν είναι παρών.

Θα πρέπει να ζητείται η συγκατάθεση του παιδιού για τη συμμετοχή του στην ατομική αξιολόγηση και το παιδί θα πρέπει να έχει το δικαίωμα να μη συμμετέχει στην ατομική αξιολόγηση, εάν το επιθυμεί.

Οι ατομικές αξιολογήσεις των περιστάσεων του παιδιού δεν μειώνουν το δικαίωμά του στην υπεράσπιση, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος να παραμείνει σιωπηλό. Οι νομικοί σύμβουλοι θα πρέπει να συμμετέχουν στη διαδικασία ως δικλείδα ασφαλείας. Θα πρέπει να υπάρχουν εγγυήσεις για την προστασία των δεδομένων ώστε να διαφυλάσσεται η ιδιωτική ζωή του παιδιού. Οι απόψεις του παιδιού θα πρέπει να ζητούνται ρητά για τα βασικά στοιχεία της αξιολόγησης. Τα πορίσματα της αξιολόγησης θα πρέπει να κοινοποιούνται στο παιδί με τρόπο που να ανταποκρίνεται στην ηλικία και την κατανόησή του.

11. Τι σημαίνει «παιδοκεντρική και ευαίσθητη ως προς τα παιδιά διαδικασία»;

Η ατομική αξιολόγηση θα πρέπει να πραγματοποιείται με τρόπο που να επικεντρώνεται στις ανάγκες του παιδιού (π.χ. σε χώρους κατάλληλους για το παιδί, όπου είναι δυνατόν). Η αξιολόγηση θα πρέπει να είναι φιλική προς το παιδί και να χρησιμοποιεί γλώσσα κατανοητή από τα παιδιά, αποφεύγοντας την ορολογία και παρέχοντας μέσα κατάλληλα για τα χαρακτηριστικά και τις ευπάθειες του παιδιού. Σε όλα τα θέματα που αφορούν το παιδί, το βέλτιστο συμφέρον του θα πρέπει να αποτελεί πρωταρχικό μέλημα.

Ακολουθούν μερικά πρακτικά στοιχεία που μπορούν να βοηθήσουν να γίνει μια ατομική αξιολόγηση πιο παιδοκεντρική:

- ◆ Βεβαιωθείτε ότι ο χώρος όπου πραγματοποιείται η ατομική αξιολόγηση είναι φιλικός προς το παιδί (αποφύγετε εκφοβιστικά περιβάλλοντα)
- ◆ Βεβαιωθείτε ότι το χρονοδιάγραμμα της ατομικής αξιολόγησης λαμβάνει υπόψη τις συνθήκες του παιδιού (διάρκεια της συνέντευξης, παροχή διαλειμμάτων κ.λ.π.)
- ◆ Να συμμετέχουν επαγγελματίες εκπαιδευμένοι στην ανάπτυξη του παιδιού, στα δικαιώματα του παιδιού, στην επικοινωνία με το παιδί. Αποφύγετε τη χρήση εχθρικών τεχνικών
- ◆ Παρέχετε την κατάλληλη υποστήριξη στο παιδί, εμπλέκοντας τους γονείς, τους κηδεμόνες και τα μέλη της οικογένειας, όπου χρειάζεται
- ◆ Θεωρήστε το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού ως πρωταρχικό μέλημα: π.χ. λάβετε μέτρα για τη συναισθηματική του ευημερία

12. Τι σημαίνει «συνεχής και έγκαιρη»;

Η ατομική αξιολόγηση πραγματοποιείται το συντομότερο δυνατό, αλλά μπορεί να χρειαστεί να επικαιροποιηθεί. Η ίδια η αξιολόγηση συμβάλλει στη λήψη μέτρων καθ' όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας και πέραν αυτής. Η ατομική αξιολόγηση των αναγκών θα πρέπει ιδανικά να διενεργείται σε πρώιμο στάδιο, ώστε να μπορεί να ενημερώνει για τις διαδικασίες που πρέπει να εφαρμοστούν και για τα μέτρα παιδικής προστασίας που απαιτούνται. Η αξιολόγηση θα πρέπει να επικαιροποιείται σε περίπτωση που οι συνθήκες του παιδιού αλλάξουν. Αυτό είναι σημαντικό υπό την έννοια ότι τα γεγονότα στη ζωή των παιδιών μπορούν να αλλάξουν γρήγορα και,

ως εκ τούτου, πρέπει να ληφθούν υπόψη. Αυτό απαιτεί την παρακολούθηση τυχόν αλλαγών στις συνθήκες του παιδιού μέσω των κατάλληλων μέσων.

Οι ατομικές αξιολογήσεις θα πρέπει να είναι διαθέσιμες προς χρήση εγκαίρως για τους σκοπούς για τους οποίους προορίζονται. Θα πρέπει να χρησιμοποιούνται σε συνεχή βάση για την αντιμετώπιση των διαφόρων σταδίων της διαδικασίας. Όλες οι αποφάσεις και τα σχετικά μέτρα που εφαρμόζονται θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις ατομικές αξιολογήσεις που έχουν διενεργηθεί.

13. Τι σημαίνει «διεπιστημονική και συνεργατική»;

Η διεπιστημονική προσέγγιση διασφαλίζει ότι οι διάφορες γνώσεις και δεξιότητες συμβάλλουν σε μια ενδεδειγμένη ατομική αξιολόγηση των αναγκών του παιδιού. Επιτρέπει να εξεταστούν σωστά οι διάφορες διαστάσεις της κατάστασης του παιδιού. Η διεπιστημονική προσέγγιση διευκολύνει τον εντοπισμό τυχόν δυσκολιών ή ευάλωτων σημείων που μπορεί να αντιμετωπίζει το παιδί. Για παράδειγμα, ένας επαγγελματίας ιατρός θα πρέπει να είναι σε θέση να προσδιορίσει εάν ένα παιδί έχει κάποια γνωστική διαταραχή ή διαταραχή προσωπικότητας που ενίοτε προκύπτει από τραυματικές εγκεφαλικές κακώσεις. Αυτό έχει τεράστιο αντίκτυπο στην αλληλεπίδραση του παιδιού με το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, καθώς τα παιδιά αυτά μπορεί να χρειάζονται νευρο-αποκατάσταση. Ο εντοπισμός αυτού του γεγονότος κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ατομικής αξιολόγησης θα αποδειχθεί πιθανότατα ένα σημαντικό βήμα στη διαδικασία τόσο για το παιδί όσο και για το σύστημα δικαιοσύνης.

Η διαδικασία θα πρέπει επίσης να διασφαλίζει ότι τα αποτελέσματα της ατομικής αξιολόγησης συμβάλλουν σε όλες τις διάφορες διαδικασίες στις οποίες εμπλέκεται το παιδί και είναι συναφή με το έργο των διαφόρων επαγγελματιών που έχουν αρμοδιότητες σε σχέση με την κατάσταση του παιδιού κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ή που απορρέουν από τη διαδικασία. Η παροχή δυνατότητας στους εν λόγω επαγγελματίες να εργάζονται με συνεργατικό τρόπο επιτρέπει τόσο μια ολιστική προσέγγιση όσο και μια αποτελεσματική προσέγγιση. Εξασφαλίζει επίσης ότι το παιδί δεν χρειάζεται να υποβληθεί σε επαναλαμβανόμενες διαδικασίες αξιολόγησης, οι οποίες ενέχουν τον κίνδυνο επιδείνωσης τυχόν τραυμάτων ή άλλων ευάλωτων σημείων.

14. Τι σημαίνει «ποιότητα» και πώς μπορεί να διασφαλιστεί;

Για την καλύτερη κατανόηση των παιδιών και των αναγκών τους, πρέπει να συμμετέχει σε όλα τα επίπεδα κατάλληλα καταρτισμένο και ειδικά εκπαιδευμένο προσωπικό. Αυτό περιλαμβάνει επαγγελματίες με προσόντα που σχετίζονται με την ανάπτυξη του παιδιού και την παιδική ψυχολογία. Σημαίνει επίσης ότι πρέπει να έχουν εκπαιδευτεί για τα δικαιώματα των παιδιών και την επικοινωνία με τα παιδιά. Ιδανικά, η κατάρτιση θα πρέπει να είναι διεπιστημονική και θα πρέπει επίσης να πραγματοποιείται τακτικά. Επιπλέον, το σύστημα θα πρέπει να οργανωθεί με τρόπο που να εξασφαλίζει την τακτική ανάπτυξη αυτού του εξειδικευμένου εκπαιδευμένου προσωπικού. Από πρακτική άποψη, αυτό θα απαιτούσε τα εξής:

- ◆ Ειδικά προσόντα ή εμπειρία για τους επαγγελματίες που αναλαμβάνουν τις αξιολογήσεις
- ◆ Συμμετοχή ευρέος φάσματος επαγγελματιών

- ◆ Παροχή κατάρτισης για την αστυνομία, το κοινωνικό εργατικό δυναμικό, τους δικηγόρους, τους δικαστές και τους διαμεσολαβητές
- ◆ Επαρκές πεδίο κατάρτισης (δικαιώματα του παιδιού, ανάπτυξη του παιδιού κ.λπ.)
- ◆ Τακτική κατάρτιση με πρότυπα κατάρτισης υψηλής ποιότητας
- ◆ Ανάπτυξη ομάδας επαγγελματιών εξειδικευμένων στο θέμα των παιδιών
- ◆ Ύπαρξη τακτικής επαγγελματικής εποπτείας ή δια-επιτήρησης

15. Τι σημαίνει «επαρκείς πόροι/βιώσιμη»;

Η ατομική αξιολόγηση θα πρέπει να είναι μια διαδικασία με κατάλληλα διατιθέμενους πόρους και με έμφαση στην ανάπτυξη ικανοτήτων και στη διυπηρεσιακή συνεργασία. Η διαδικασία της ατομικής αξιολόγησης μπορεί να είναι ένα προσαρμόσιμο βήμα, με ένα εύρος αξιολόγησης ανάλογο με τις ιδιαίτερες συνθήκες του παιδιού και, ως εκ τούτου, με διαφορετικά εύρη επένδυσης πόρων και σε επίπεδο περιπτώσεων. Γενικότερα, το σύστημα για τη διενέργεια ατομικών αξιολογήσεων θα πρέπει να υποστηρίζεται από μια διαδικασία κατά την οποία οι πόροι έχουν καταμετρηθεί κατάλληλα. Οι πόροι περιλαμβάνουν τους εμπλεκόμενους επαγγελματίες, τις υπηρεσίες υποστήριξης, τα εργαλεία, τους καταλόγους ελέγχου, την κατάρτιση, τους ad hoc ειδικούς, την ψηφιακή τεχνολογία για τη διαχείριση των υποθέσεων (ποιος μπορεί να εισέλθει στο ψηφιακό περιβάλλον και για ποιο σκοπό) και τη σταθερή χρηματοδότηση.

16. Τι σημαίνει «προσανατολισμένος στον αντίκτυπο»;

Η ατομική αξιολόγηση πραγματοποιείται ως συγκεκριμένο μέτρο για την παραγωγή συγκεκριμένων αποτελεσμάτων για την εκπλήρωση των δικαιωμάτων και των αναγκών των παιδιών. Η ατομική αξιολόγηση δεν είναι απλώς μια άσκηση "τσεκαρίσματος του κουτιού". Θα πρέπει να τροφοδοτεί το είδος της λήψης αποφάσεων που αντιμετωπίζει τις ανάγκες και τα δικαιώματα των παιδιών όσον αφορά τα μέτρα που πρέπει να θεσπιστούν για αυτά κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας (π.χ. προετοιμασία για ιατροδικαστικές συνεντεύξεις και μέτρα για την αντιμετώπιση του κινδύνου εκφοβισμού). Θα πρέπει να συμβάλλει στη λήψη αποφάσεων σχετικά με το ποιες υπηρεσίες είναι διαθέσιμες στα παιδιά, από κοινωνική, εκπαιδευτική ή υγειονομική άποψη, και για μια σειρά διαφορετικών μέτρων (εκπαιδευτικά, κοινωνικά, προστασίας, υγείας και άλλα). Η ατομική αξιολόγηση μπορεί να επιτύχει αυτόν τον στόχο - τόσο στην ποινική δικαιοσύνη όσο και στις διαδικασίες παιδικής προστασίας/παιδικής πρόνοιας μέσω της συμμετοχής:

- ◆ Διάφορων υπηρεσιών
- ◆ Διάφορων επαγγελματιών
- ◆ Εξειδικευμένων επαγγελματιών

17. Τι σημαίνει «προσανατολισμένος στην πρόοδο»;

Η τακτική επανεξέταση της εμπειρίας κατά τη διάρκεια της ατομικής διαδικασίας αξιολόγησης θα οδηγήσει σε συστημικές βελτιώσεις όσον αφορά την ανταπόκριση στις ανάγκες των παιδιών σε διαδικασίες ποινικής δικαιοσύνης. Για να είναι σε θέση να εργάζονται με τα πιο ακριβή και καλά αναπτυγμένα εργαλεία, οι ατομικές αξιολογήσεις πρέπει να επανεξετάζονται, να παρακολουθούνται και να προσαρμόζονται στα πιο σύγχρονα πρότυπα. Αυτό απαιτεί ένα ενδεδειγμένο σύστημα δράσης και άλλων ερευνών, παρακολούθησης και συλλογής δεδομένων. Ένα εμπειρισματομένο σύστημα εστιάζει στην προβολή και στην ανάγκη να εργαστεί για τη βελτίωση της ευαισθητοποίησης του κοινού στο θέμα των ατομικών αξιολογήσεων.

Τα ακόλουθα συμβάλλουν σε μια σταθερή διαδικασία οικοδόμησης συστήματος:

- ◆ Η διαδικασία ατομικής αξιολόγησης επανεξετάζεται και παρακολουθείται τακτικά σε επίπεδο πολιτικής και πρακτικής
- ◆ Η πρόοδος του συστήματος αξιολογείται με συγκριτικά κριτήρια
- ◆ Συγκεντρώνονται και επανεξετάζονται τα σχετικά δεδομένα
- ◆ Εξασφαλίζεται η ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων
- ◆ Εφαρμόζεται σύστημα προσέγγισης των φορέων για τους οποίους η ατομική αξιολόγηση παρουσιάζει ενδιαφέρον.
- ◆ Προωθείται η ευαισθητοποίηση του κοινού
- ◆ Ενθαρρύνεται η μάθηση από διεθνείς ορθές πρακτικές

18. Ποιο ρόλο μπορεί να διαδραματίσει η αποκαταστατική δικαιοσύνη στις ατομικές αξιολογήσεις των παιδιών;

" Η αποκαταστατική δικαιοσύνη είναι μια προσέγγιση αντιμετώπισης της βλάβης ή του κινδύνου βλάβης μέσω της εμπλοκής όλων όσων επηρεάζονται για να καταλήξουν σε μια κοινή κατανόηση και συμφωνία σχετικά με το πώς μπορεί να αποκατασταθεί η βλάβη ή το αδίκημα και να επιτευχθεί δικαιοσύνη."

– Ευρωπαϊκό φόρουμ για την Αποκαταστατική Δικαιοσύνη

Το δικαίωμα σε ατομική αξιολόγηση μπορεί να χρησιμεύσει ως ένα πρακτικό σημείο εκκίνησης για τη συμμετοχή των παιδιών στις διαδικασίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης, ενημερώνοντας τα παιδιά για την αποκαταστατική δικαιοσύνη και εμπλέκοντάς τα από το νωρίτερο δυνατό στάδιο, όταν αυτό κρίνεται σκόπιμο. Οι ατομικές αξιολογήσεις μπορούν επίσης να οδηγήσουν σε επανορθωτικές απαντήσεις σε μεταγενέστερα στάδια της ποινικής διαδικασίας, τόσο για τα παιδιά-θύματα όσο και για τα παιδιά-υπόπτους/κατηγορούμενους.

19. Ποιοι είναι οι κύριοι στόχοι και σκοποί του έργου FOCUS;

Ο κύριος στόχος του έργου FOCUS είναι να διασφαλίσει ότι τα παιδιά που έρχονται σε επαφή με το νόμο ως θύματα και ύποπτοι/κατηγορούμενοι σε ποινική διαδικασία, λαμβάνουν εξατομικευμένη φροντίδα και έχουν πρόσβαση σε εξατομικευμένη υποστήριξη και απαντήσεις, προωθώντας την εφαρμογή ισχυρών διεπιστημονικών πρακτικών ατομικής αξιολόγησης, μεταξύ άλλων μέσω διαδικασιών αποκαταστατικής δικαιοσύνης.

Μέσω του προγράμματος FOCUS, η Terre des hommes και οι εταίροι της στοχεύουν στα εξής:

- (i) να δημιουργήσουν/προωθήσουν μοντέλα για την καλύτερη προστασία των παιδιών μέσω βελτιωμένων πρακτικών
- (ii) να ενδυναμώσουν τα παιδιά ώστε να γίνουν φορείς αλλαγής και να υποστηρίξουν τη δικαιοσύνη με επίκεντρο το παιδί
- (iii) να αναπτύξουν τις ικανότητες των επαγγελματιών ώστε να εργάζονται με διεπιστημονικό τρόπο σε ατομικές αξιολογήσεις παιδιών που εμπλέκονται σε ποινικές διαδικασίες

Περισσότερες πληροφορίες για το θέμα αυτό μπορείτε να βρείτε σε αυτόν τον σύνδεσμο: <https://tdh-europe.org/our-work/focus-on-my-needs-working-together-for-children-in-criminal-proceedings-/7144>

20. Τι ρόλο μπορεί να διαδραματίσει η αποκαταστατική δικαιοσύνη στην ατομική αξιολόγηση των παιδιών;

"Η αποκαταστατική δικαιοσύνη είναι μια προσέγγιση αντιμετώπισης της βλάβης ή του κινδύνου βλάβης μέσω της εμπλοκής όλων όσων επηρεάζονται στην επίτευξη κοινής κατανόησης και συμφωνίας σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να αποκατασταθεί η βλάβη ή το αδίκημα και να επιτευχθεί δικαιοσύνη."

- Ευρωπαϊκό φόρουμ για την αποκαταστατική δικαιοσύνη

Το δικαίωμα σε ατομική αξιολόγηση μπορεί να χρησιμεύσει ως ένα πρακτικό σημείο εκκίνησης για τη συμμετοχή των παιδιών στις διαδικασίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης, ενημερώνοντας τα παιδιά για την αποκαταστατική δικαιοσύνη και εμπλέκοντάς τα από το νωρίτερο δυνατό στάδιο, όταν αυτό κρίνεται σκόπιμο. Οι ατομικές αξιολογήσεις μπορούν επίσης να οδηγήσουν σε αποκαταστατικές ενέργειες σε μεταγενέστερα στάδια της ποινικής διαδικασίας, τόσο για τα παιδιά θύματα όσο και για τα παιδιά ύποπτα/κατηγορούμενα.

ακολουθησε μας

Terre des homme in Europe
tdh-europe.org
twitter.com/TdhEurope
www.facebook.com/TdhEurope

Terre des hommes Hellas
www.facebook.com/tdh.greece
twitter.com/tdh_greece

Terre des hommes Romania
tdh.ro
www.facebook.com/TdhRomania

Child Circle
www.childcircle.eu
twitter.com/ChildCircle.EU

Child Rights Center, Serbia
cpd.org.rs
www.facebook.com/Centarzapravadeteta

Defence for Children The Netherlands
www.defenceforchildren.nl
twitter.com/DefenceChildren
www.facebook.com/DefenceForChildrenNL

**Social Activities and Practice
Institute, Bulgaria**
www.sapibg.org/bg
www.facebook.com/sapibg

Το FOCUS συγχρηματοδοτείται
από το Πρόγραμμα Δικαιώματα,
Ισότητα και Ιθαγένεια της
Ευρωπαϊκής Ένωσης (2014-2020)

